ÇÖZÜMLER · 1. TEST

1. Çözüm: (Başlık · TDE2.2 çıkarım · kolay) Yazı, buğuya yazılanların silineceği bilindiği hâlde insanın o an orada olduğunu söyleme isteğiyle yazdığını anlatır; başlık bu düşünceyi karşılar. Servis otobüsü ve kış sabahı yalnızca olayın geçtiği yerdir, yazının asıl düşüncesini vermez.

Cevap: D

2. Çözüm: (Sözün bağlamdaki anlamı · TDE2.2 çıkarım · orta) Teneffüs zili, çalacağı bilinen ve sevinçle beklenen bir andır; şiirdeki "çalacak, biliyorum, ama henüz değil" sözü de baharın kesin geleceğini ama vaktinin dolmadığını gösterir. Zilin gürültüsüne dayanan yorum, benzetmenin bekleyiş ve sevinç yönünü kaçırıp sözün yalnız düz anlamına takılır.

Cevap: A

3. Çözüm: (Hedef okur · TDE2.1 tahmin · kolay) Duyuru "Çocuğunuz", "Minikleriniz kucağınızda" gibi sözlerle çocuğu yanında getirecek yetişkinlere seslenmektedir. Etkinlik çocuklar için olsa da duyuru doğrudan onlara değil, onları getirecek anne babaya yazıldığından okuma yazmayı yeni öğrenen çocuklar hedef okur değildir.

Cevap: E

4. Çözüm: (İki metin · TDE2.2 karşılaştırma · zor) Duyuru sisi görüş mesafesi, iptal edilen seferler ve sürücülere öneriler gibi nesnel bilgilerle verirken şiir sisi benzetme ve kişileştirmelerle, konuşanın o beyaz sabahta kalma isteğiyle anlatır. Şiirde annenin "Öğlene açar." sözü sisin dağılacağı zamanı da bildirdiği için o bilgiye hiç yer verilmediği söylenemez.

Cevap: C

5. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.2 sınıflandırma · orta) Nota göre soyut sayılan karar, ayrılık ve yeni başlangıç cevaplarını grafikte toplam 15 öğrenci vermiştir; bu sayı 28 öğrencinin yarısından fazladır. En çok verilen cevap "kapı" olsa da not bu cevabı somut, yani sözlük anlamına yakın saydığı için şiirdeki kullanıma uyduğu söylenemez.

Cevap: A

6. Çözüm: (Açık ve örtük ileti · TDE2.2 çıkarım · orta) Çok farklı hayatları simgeleyen iki çift ayakkabının aynı bezle silinmesi ve annenin birini ötekiyle kıyaslamaması, evdekilere eşit özen gösterdiğini sezdirir. Tarlada çalışana daha çok saygı duyulduğuna dair şiirde bir ipucu yoktur; ayakkabılar arasında bir üstünlük kurulmamıştır.

Cevap: B

7. Çözüm: (Yazılış amacı · TDE2.2 çıkarım · kolay) Yazı serginin neden oluştuğunu tanıtır ve ziyaretçiden önce resme, sonra dizeye, en son zarftaki şiire yönelmesini ister; amacı sergiyi tanıtıp nasıl gezileceğini anlatmaktır. Üyelerin resim yaptığından söz edilse de yazıda bu çalışmaları öven bir değerlendirme yoktur.

Cevap: B

8. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.2 çıkarım · zor) Müzisyen şiiri yüksek sesle okuyup sesinin yavaşladığı ve hızlandığı yerleri dinlediğini, bir keresinde de sözcük yerine ezgiyi uzattığını anlatır; ilk iki yargı buradan çıkar. Şairin önerisi için "Haklıydı" dediğine göre şairlerin katkısını işini zorlaştıran bir durum olarak gördüğü söylenemez.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER · 1. TEST

9. Çözüm: (Yeni duruma uygulama · TDE2.2 sınıflandırma · zor) Şemsiyenin işi insanı yağmurdan korumaktır; ona verilen fedakârlık özelliği doğrudan bu işten doğduğu için önerilen ölçüye uyar. Pencereye verilen sıkılma duygusu pencerenin ışık ve manzara sağlama işiyle bağ kurmadığından ölçüdeki "rastgele duygu" örneğine girer.

Cevap: E

10. Çözüm: (Ölçüte göre değerlendirme · TDE2.1 sınıflandırma · orta) Çaydanlığın mırıldanması hem bir ses imgesi hem kişileştirmedir, sabahı bekleyen uykulu pencereler de kişileştirmeyi sürdürür ve dizelerde öğüt yoktur. Rüzgârın kapıyı çalması ilk iki ölçütü karşılasa da ikinci dizedeki "kapını kapatma" seslenişi doğrudan öğüt verdiği için üçüncü ölçütü bozar.

Cevap: E

11. Çözüm: (Söz sanatının işlevi · TDE2.2 çıkarım · orta) Ellerin harmana benzetilmesi ve içinde "kırk yazın sarısı" bulunması, dedenin yıllarca süren tarla emeğini gözle görülür bir görüntüye dönüştürür. "Kırk" sözü yaşı bildiren bir sayı gibi görünse de mecazlı bir söyleyişin parçasıdır; şiir dedenin yaşını bildirmeyi amaçlamaz.

Cevap: D

12. Çözüm: (Düşünceyi geliştirme yolu · TDE2.2 karşılaştırma · orta) Paragraf, tek anlamlı ve işi bitince unutulan yol tarifini çok anlamlı ve okuru içinde dolaştıran şiir sözüyle karşılaştırarak edebî dilin niteliğini belirginleştirir. Metin günlük dili küçümsemez de şiirin üstünlüğünü kanıtlamaya çalışmaz; iki dilin işlevlerinin farklı olduğunu gösterir.

Cevap: D

13. Çözüm: (Tür bilgisini uygulama · TDE2.2 sınıflandırma · zor) İmzanın yeri ve kayıkların sayısı tabloya bakılarak denetlenebildiği için yalnızca ikinci cümle nesneldir. Üçüncü cümle bilgi veriyormuş gibi görünse de "en olgun dönem" ve "en önemli yapıt" nitelemeleri kişisel değerlendirmeye dayandığından öznel kabul edilir.

Cevap: B

14. Çözüm: (Taslak düzenleme · TDE2.2 çıkarım · orta) Taslak, yanlış duyulan bir sözün çocuğun hayalinde kurduğu görüntüyü ve dinleyenin sözü yeniden yazdığı düşüncesini anlatır; türkülerin hangi çalgıyla söylendiğine dair genel bilgi bu akışın dışında kalır. Arkadaşlarının da benzer yanlış duyuşlarını anlatan cümle ise son cümledeki genel yargıya hazırlık yaptığı için akışa bağlıdır.

Cevap: A

15. Çözüm: (Ana düşünce · TDE2.2 çıkarım · orta) Yazar, lakabı iyi bir dizeye benzetir ve onun bir insanın bütün hâlini tek bir görüntüye sığdırdığını vurgular; örnekler de bu düşünceyi destekler. Kırıcı lakaplardan söz edilse de metin onların sokakça unutulduğunu anlatır, lakapların hiç kullanılmaması gerektiği yargısına varmaz.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER · 2. TEST

1. Çözüm: (Konu · TDE2.2 çıkarım · kolay) Paragraf, işini sıkıcı bulan Emir'in yıllar önce kaybolmuş bir kitabı soran adamın umudunu görünce aramaya koyulmasını anlatır. Büronun raflarındaki eşyalar yalnızca ortamı tanıtan ayrıntılardır, parçanın konusunu oluşturmaz.

Cevap: B

2. Çözüm: (Yazılış amacı · TDE2.2 çıkarım · kolay) Yazar, kayığın gerçek olduğunu ama fırtınanın ve kızın kurmaca olduğunu belirterek öyküsünde gerçek ile hayal ürününü nasıl bir araya getirdiğini anlatır. Öykünün tümüyle yaşanmış olduğunu kanıtlamak bu açıklamanın tam tersidir, çünkü yazar bazı öğelerin hiç yaşanmadığını söyler.

Cevap: B

3. Çözüm: (İki metin · TDE2.2 karşılaştırma · zor) Babanın dönüş yolundaki suskunluğu ve Cemal Usta'nın postaneye bir daha uğramaması, telefonun insanların duygularındaki yerini sezdirir; anlatıcının "hatırlamıyorum" demesi de anıya yaşanmışlık havası katar. Yıl, kasaba ve kent adı Metin I'de verildiği hâlde Metin II'de yer ve zaman belirsiz kaldığı için üçüncü yargı yanlıştır.

Cevap: C

4. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.2 çıkarım · zor) Onur'un uzun yoldan dönmesi ve susamadığı hâlde çeşmede oyalanması eve varmayı geciktirmek istediğini, annenin telefonunda okulun sonuç iletisinin açık durması ve hiç soru sormadan teselli notunu hazırlaması da sonucu önceden bildiğini gösterir. Parçada bir kardeşten ya da kıyaslanma kaygısından söz edilmediği için üçüncü yargıya ulaşılamaz.

Cevap: C

5. Çözüm: (Sözün bağlamdaki anlamı · TDE2.2 çıkarım · orta) Kavanozun açılmadan saklanması, onun yiyecek olarak değil, geride kalan sokağın ve komşuluğun bir hatırası olarak görüldüğünü gösterir. Kavanozdaki cevizler sözün düz anlamına götürse de "tadını saklıyordu" sözü mecazlıdır ve bir ağacın meyvesini anlatmaz.

Cevap: E

6. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.2 sınıflandırma · orta) Tabloda olayın yaşandığı, yazarın olayı kendisinin yaşadığı ve olayın yazılış gününden önce geçtiği tek metin Koray'ınkidir. Tolga'nın anlattığı olay gerçek ve geçmişte olsa da olayı yaşayan kişi dedesi olduğu için kuralın ikinci koşulu karşılanmamaktadır.

Cevap: C

7. Çözüm: (Ölçüte göre değerlendirme · TDE2.1 sınıflandırma · orta) Kartta "Sonunda Nehir mektubu torununa verir ve iki aile yıllar sonra barışır." cümlesi öykünün nasıl bittiğini söylediği için sonu açık etmeme ölçütü karşılanmamıştır. Kart altı cümleyi aşmadığı için cümle sayısı ölçütü karşılanmış, Nehir'in mektubu kime vereceği sorusuyla da ikilem belirtilmiştir.

Cevap: A

8. Çözüm: (Yazarın tutumu · TDE2.2 tepki · orta) Yazar defterine bakınca gülmeden edemediğini söylerken o çocuğa haksızlık etmek istemediğini ve onun bakışının dünyayı ilk kez gören biri için doğal olduğunu belirtir; bu, hoşgörülü bir tutumdur. Yazar o çocuğu anlayışla karşılasa da onu bugünkü kendisinden üstün tuttuğunu gösteren bir söz yoktur.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER · 2. TEST

9. Çözüm: (İddia–kanıt · TDE2.2 çıkarım · orta) Babanın gösteri programını edinip Elif'in adının altını çizmesi kızıyla ilgilendiğini, programı görülünce hemen kaldırması da bu ilgiyi belli etmekten çekindiğini gösterir; görüşün iki yanı da bu ayrıntıyla desteklenir. Babanın gösteride görünmemesi ise ilk bakışta ilgisizliği düşündürdüğü için görüşü desteklemez, tersine zayıflatır.

Cevap: D

10. Çözüm: (Anlatıcı ve bakış açısı · TDE2.2 çıkarım · zor) Anlatıcı ablasının bahane ettiği sıcağa inanır ve annesiyle babasının neden gülümsediğini anlamaz; bu, olayları kavrayışı sınırlı bir çocuğun gözünden aktardığını gösterir. Okur ise postacıyı bekleme ve zarf ayrıntılarından ablanın duygusunu sezer. Anlatıcı sebebi bilmediğini açıkça söylediği için onu okurdan gizlediği yargısı yanlıştır.

Cevap: E

11. Çözüm: (Ana düşünce · TDE2.2 çıkarım · orta) Yazar, gölün donduğu günü herkesin farklı ayrıntılarla hatırladığını ama aynı yerde gülümsediğini belirterek ortak bir anının kent insanlarını birbirine bağladığı sonucuna varır. Ayrıntıların tutmaması metinde geçse de yazar buradan anıların güvenilmezliğini değil, ortak duygunun gücünü çıkarır.

Cevap: E

12. Çözüm: (Açık ve örtük ileti · TDE2.2 çıkarım · orta) Bavulun her bayram hazırlanıp telefon çalmayınca boşaltılması, adamın kendisini götürecek birinden gelecek bir çağrıyı her yıl umutla ve boşuna beklediğini sezdirir. Adamın bayramlarda tatile çıktığı da söylenemez; tersine, telefon çalmadığı için hiç yola çıkamamaktadır.

Cevap: A

13. Çözüm: (Yeni duruma uygulama · TDE2.2 sınıflandırma · zor) Yazar düğünün ayını hatırlamadığını açıkça söylemekte ve bilgiyi annesinden edindiğini belirtmektedir; bu, ilkenin istediği iki yolu birlikte uygular. Kadının yüzünü unutan anlatıcı bunu belirtse de boşluğu annesinin yüzünü vererek doldurduğu için ilkenin yasakladığı uydurmaya başvurmuştur.

Cevap: D

14. Çözüm: (Taslak düzenleme · TDE2.2 çıkarım · orta) Öğretmen, anının olayın yazarda bıraktığı izle bitmesini istemektedir; dostluğun ortak bir dil beklemediğini öğrenmek, tekerleme alışverişinin yazarda bıraktığı kalıcı etkiyi söyler. Kentin adını öğrenememek olaya yeni bir ayrıntı ekler ama yaşananın yazarda bıraktığı izi dile getirmez.

Cevap: B

15. Çözüm: (Başlık · TDE2.2 çıkarım · kolay) Anının merkezinde, anlatıcının kendi ağabeyinin aleyhine karar vermesi ve bu kararın önce dargınlığa, sonra güvene yol açması vardır; başlık bu olayı karşılar. Son dakikadaki penaltı olayın bir ayrıntısıdır; kararın kime karşı verildiğini ve anlatıcıya ne öğrettiğini yansıtmaz.

Cevap: A

ÇÖZÜMLER · 3. TEST

1. Çözüm: (Anlatıcı ve bakış açısı · TDE2.3 anlatıcıyı değiştirerek özetleme · zor) Saffet Bey, Nehir'in yolda kafasından geçirdiği bahaneleri ve kapıda onlardan vazgeçtiğini göremez; bu bilgi ancak kızın iç dünyasını bilen anlatıcıya aittir. Soru işaretini silme cümlesi akla takılabilir, ama bunu yapan Saffet Bey'in kendisi olduğu için onun ağzından anlatılabilir.

Cevap: E

2. Çözüm: (Başlık · TDE2.2 konu ve ana düşünce belirleme · kolay) Yazı baştan sona, iki tokmağın farklı sesleri sayesinde ev halkının gelenin kim olduğunu kapıyı açmadan anlamasını işlemektedir; başlık da bu ana düşünceyi yansıtmalıdır. Misafir ağırlamayı anlatan başlık, metinde yalnızca hazırlık sözüyle geçen bir ayrıntıyı ana konu sanmaktadır.

Cevap: D

3. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.2 çıkarım · orta) Berk, serinliğin sebeplerinden biri olan tepedeki deliği ev sahibinden öğrenmiş, dışarıdaki sıcakla içerideki serinliğin farkını da içeri girdiğinde kendisi yaşamıştır. Kerpicin nereden getirildiğine ise metinde hiç değinilmez; yalnızca kalınlığından söz edilir.

Cevap: E

4. Çözüm: (Sözün bağlamdaki anlamı · TDE2.2 bağlamdan anlam çıkarma · kolay) Herkes yağmurdan kaçarken Duru'nun açıkta kalıp damlaları yüzünde sayması, onun yağmurdan hoşlandığını gösterir; altı çizili söz bu tavrı anlatır. Azar işitmekten korkmama yorumu, metinde annenin kızdığına dair bir bilgi bulunmadığı için metne dayanmaz.

Cevap: E

5. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.2 çıkarım · zor) Kaan'ın kıkırdama üzerine kulaklarının yanması utandığını, dedenin kuyruğa düğüm atıp ağırlıkla dengeyi ilişkilendirmesi de düşüşü kuyruğun hafifliğine bağladığını gösterir. Naylon uçurtmaların neden havada kalamadığı metinde söylenmez; rüzgârın sertleşmesi akla yatkın ama metne dayanmayan bir sebeptir.

Cevap: C

6. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.2 çok modlu metinden çıkarım · orta) Metne göre belgeselin en uzun bölümü anlatıcı sesidir; grafikte ise anlatıcı sesi yalnızca 4 öğrenciyle en az seçilen öğedir, bu yargı ikisi birlikte okununca kurulur. Görüntüleri seçen 34 öğrenci, 80 kişinin yarısına ulaşmadığı için yarıdan fazla yargısı grafikle çelişir.

Cevap: D

7. Çözüm: (İki metin · TDE2.2 karşılaştırma · orta) Hikâye, toplanmadan pekmez hazırlığına kadar olayı sırasıyla anlatır; şiir ise olayı birkaç imgeyle verip bugüne kalan sevinci ve özlemi öne çıkarır. Benzetmeyle ilgili seçenek yanlıştır, çünkü hikâyede de dutların yağmur gibi döküldüğü söylenmektedir.

Cevap: A

8. Çözüm: (Ölçüte göre değerlendirme · TDE2.3 ölçüte göre sınıflandırma · orta) Malatya cümlesi yerin adını anar, yazarın kayısı koparma deneyimini aktarır, kokuya seslenen bir betimleme taşır ve tarih ya da sayı içermez. Kasaba cümlesi deneyim ve koku betimlemesi içerse de gezilen yerin adını vermediği için ilk ölçütü karşılamaz.

Cevap: A

ÇÖZÜMLER · 3. TEST

9. Çözüm: (Tür bilgisini uygulama · TDE2.3 olay örgüsü çözümleme · zor) Fesleğenin kökünden sökülmüş olduğunun görülmesi, okurda "Bunu kim, neden yaptı?" merakını uyandıran sorunu başlatır; düğüm bu cümleyle kurulur. Ilgın'ın arkadaşlarını süzdüğü cümle sorunu yaratmaz, zaten ortaya çıkmış olan merakı sürdürür.

Cevap: B

10. Çözüm: (Açık ve örtük ileti · TDE2.2 örtük ileti belirleme · orta) Deniz'in kolay golü bırakıp hiç gol atamamış arkadaşına pas vermesi ve son sözü, başkasının sevincini kendi başarısından önde tutmanın değerini sezdirir. Eşit sayıda gol atma gerekliliği ise tek bir davranıştan çıkarılmış aşırı bir genellemedir.

Cevap: D

11. Çözüm: (Söz sanatının işlevi · TDE2.2 söz sanatının işlevini belirleme · orta) Damlanın okyanusa düşüp dalga olması, son dizelerdeki arayıp bulma düşüncesiyle birleşerek kişinin büyük bir bütünün içinde kendini bulmasını somut bir görüntüyle anlatır. Coşkulu ses yorumu "coştum" sözcüğüne takılır, ama benzetmenin işlevi ritmi değil düşünceyi somutlaştırmaktır.

Cevap: B

12. Çözüm: (Taslak düzenleme · TDE2.3 parçalar arası ilişki · orta) Taslak, Gölyazı'daki bir sabahı varıştan iskeleye, sokaklardan çay bahçesine uzanan bir sırayla anlatmaktadır; Bursa'nın yiyeceklerinden söz eden cümle bu gezinin anlatımına bağlanmaz. Göl ve köyün konumunu veren ilk cümle ise anlatının mekânını kurduğu için çıkarılamaz.

Cevap: C

13. Çözüm: (Yazılış amacı · TDE2.2 yazılış amacını belirleme · kolay) Metin komşuları parktaki buluşmaya davet eder; tarih, saat, yer, dilek ağacı ve yağmur durumu gibi bilgileri verir. Geleneğe değinen cümle yalnızca eski uygulamayı hatırlatır; geleneğin kökenini anlatmak metnin amacı değildir.

Cevap: C

14. Çözüm: (Ana düşünce · TDE2.2 ana düşünce belirleme · orta) Lale'nin aynı deliği defalarca söküp yeniden örmesi, sonunda ağın en sağlam yerini onun örmesi ve bu emeği unutmaması, sabırla tekrarlanan denemenin ustalık getirdiğini anlatır. Mesleğin babadan çocuğa geçmesi hikâyede yer alan bir durumdur, ama hikâyenin vurguladığı düşünce bu değildir.

Cevap: A

15. Çözüm: (İddia–kanıt · TDE2.3 iletiyi geçerlilik açısından sorgulama · zor) Aynı boyanın her serpilişte suda farklı dağılması, usta aynı deseni yeniden yapmaya çalışsa bile sonucun hiçbir zaman aynı olamayacağını gösterir; bu, iddiaya doğrudan gerekçe olur. Kitreyle ilgili bilgi doğru olsa da desenin tekrarlanıp tekrarlanamayacağıyla ilgili değildir; aynı fırça ve boyalarla ya da önceden belirlenmiş bir sırayla çalışıldığı bilgisi ise desenin tekrarlanabileceğini düşündürdüğü için iddiayı zayıflatır.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER · 4. TEST

1. Çözüm: (Anlatım tekniği · TDE2.2 anlatım tekniğini belirleme · kolay) Dumanın kokusu Gülsen'i yirmi yıl öncesine götürür; geriye dönüşle verilen bu anı, peteği neden babasının öğrettiği yavaşlıkla çıkardığını açıklar. Babanın sözü tırnak içinde aktarılsa da karşılıklı bir konuşma sahnelenmediği için diyalog tekniğini öne çıkaran seçenek yanlıştır.

Cevap: A

2. Çözüm: (Düşünceyi geliştirme yolu · TDE2.3 düşünceyi geliştirme yolunun işlevi · orta) İlk cümle duruluğu tanımlar; eleştirmen romanın iki yarısı hakkındaki yargılarını bu tanımı ölçüt alarak kurar. Karşılaştırma metnin sonraki cümlelerinde yapılır ve üsluptaki değişimin sebebi hiç açıklanmaz; bu yüzden karşılaştırmayı öne çıkaran seçenek ilk cümlenin işlevini vermez.

Cevap: A

3. Çözüm: (Sözün bağlamdaki anlamı · TDE2.2 bağlamdan anlam çıkarma · kolay) Sesin yumuşak olmasına karşın herkesin çatalını bırakıp ona bakmaya cesaret edememesi, sözlerin altında soğuk ve sert bir öfke sezildiğini gösterir. Kış soğuğu yorumu, "buz" sözcüğünü düz anlamıyla okuyan bir yanılgıdır.

Cevap: D

4. Çözüm: (Ölçüte göre değerlendirme · TDE2.4 ölçüte göre değerlendirme · orta) Mavi bardakla başlayan giriş, yazarın kendi hayatını birinci kişiyle anlatır, bugün penceredeki bardaktan geçmişe döner, anıyı somut bir nesneye bağlar ve yalın bir dil kullanır. Bardağı alışı doğrudan geçmişten anlatan giriş de diğer ölçütleri karşılar, ancak bugünden geçmişe dönmediği için ikinci ölçüte uymaz.

Cevap: D

5. Çözüm: (İki metin · TDE2.3 türler arası karşılaştırma · orta) Romanda anlatıcının doğrudan söylediği utanç ve çekingenlik, tiyatroda zilde duran el, hemen geri çekilen el ve geri atılan adım gibi parantez içindeki davranışlarla gösterilir. Tiyatro metninde Nurhan'ın uzun bir iç konuşması yoktur; konuşmaları kısa ve kesiktir, bu yüzden monoloğu öne çıkaran seçenek yanlıştır.

Cevap: C

6. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.3 metin ve tabloyu birlikte yorumlama · orta) Metne göre kulüp, yalınlığıyla en çok öne çıkan romanın yazarını davet edecektir; tabloda yalınlığı en çok işaretlenen roman 8 oyla "Sarı Defter"dir. Duruluk toplamda 14 kez işaretlenmiştir ve 13'er oy alan yalınlık ile özgünlükten fazladır; bu yüzden en az işaretlenen özellik duruluk değildir.

Cevap: C

7. Çözüm: (Yazarın tutumu · TDE2.4 eleştirmenin tutumunu değerlendirme · zor) Eleştirmen kurguyu ve kuşak seslerini över, betimlemelerdeki sıfat kalabalığını kusur olarak belirtir, ama bu kusurun romanın başarısını gölgelemediğini söyler; bu, dengeli ve genel olarak olumlu bir tutumdur. Betimlemeleri övüp kurguyu yetersiz bulan seçenek, metindeki övgü ve eleştiriyi ters çevirmektedir.

Cevap: E

8. Çözüm: (İddia–kanıt · TDE2.4 iddia ile gerekçeyi ilişkilendirme · zor) Sena, kahramanın asıl kimliğinin iç konuşmalarda ortaya çıktığını savunmaktadır; Selim'in ustasına olan öfkesinin yalnızca iç konuşmalarda görülmesi, onu tanımamızı sağlayanın bu bölümler olduğunu doğrudan destekler. Diyalog bölümlerinin daha uzun olması ise görüşü desteklemez, aksine diyaloglara ağırlık verildiğini düşündürerek zayıflatabilir.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER · 4. TEST

9. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.2 çıkarım · zor) Çağan'ın uğurlamaya çıkmayıp ağabeyini perdenin arkasından izlemesi duygularını başkalarının yanında göstermekten kaçındığını, alttaki yatağa uzanıp odayı ilk kez farklı görmesi de ayrılığın odaya bakışını değiştirdiğini gösterir. Kırgınlık yorumu ranza kavgasına dayanır, ama o kavga bir yıl önce Çağan'ın kazanmasıyla bitmiştir; ağabeyini gözden kaybolana kadar izlemesi de kırgınlıkla bağdaşmaz.

Cevap: D

10. Çözüm: (Taslak düzenleme · TDE2.3 parçalar arası ilişki · orta) Parça, anlatımın yazarın yaşıyla birlikte değiştiğini çocukluktan öğretmenlik yıllarına uzanan bir sırayla göstermektedir; boşluğa, çocukluk ile son bölüm arasındaki gençlik dönemindeki dil değişimini anlatan cümle gelmelidir. Kapaktaki çizimlerden söz eden cümle çocukluk bölümüne bağlansa da anlatımın değişimini sürdürmediği için sonraki cümleye köprü kuramaz.

Cevap: E

11. Çözüm: (Yeni duruma uygulama · TDE2.4 kavramı yeni duruma uygulama · orta) Olayın sonunda önem kazanacak yüzük ayrıntısı olayın gerekçesini taşıdığı için atılırsa metin, parçadaki ifadeyle yoksullaşır. Diğer düzeltmeler okura yeni bir şey söylemeyen tekrarları ve fazlalıkları çıkardığı için yalınlaştırmaya örnektir; örneğin "çok güzel" nitelemesini azaltmak yalnızca kalabalığı giderir.

Cevap: C

12. Çözüm: (Hedef okur · TDE2.2 hedef okur belirleme · orta) Kart, dalışa yeni başlayanların sorularına değinir ve kitabın yazarın sesinden dinleneceğini, kulaklığın unutulmamasını hatırlatır; bu yüzden dalışa ilgi duyan sesli kitap dinleyicilerine seslenir. Fotoğrafçılık uzmanları yanlıştır, çünkü kart dalışa yeni başlayanların sorularını öne çıkarmaktadır.

Cevap: B

13. Çözüm: (Tür bilgisini uygulama · TDE2.3 anlatım özelliğini uygulama · kolay) "Yarın sabah erkenden" ile "sabahleyin" aynı zamanı iki kez bildirdiği için cümlede gereksiz bir tekrar vardır; bu, nottaki duruluk tanımına aykırıdır. Toplantı cümlesi uzun görünse de içindeki her öğe yeni bir bilgi verdiği için duruluğu bozmaz.

Cevap: E

14. Çözüm: (Ana düşünce · TDE2.2 ana düşünce belirleme · orta) Yazar, adı kişinin doğduğu yıldan, yerden ve ailesinden çıkardığını, doğru adın kişiyi tanıtıp kurguyu inandırıcı kıldığını, adı bulamamanın kişiyi tanımamak olduğunu söyler. Okur mektubu bu değişimi başlatan bir ayrıntıdır; mektupların üslubu kökten değiştirdiği yargısı bu ayrıntıyı aşırı genelleştirir.

Cevap: B

15. Çözüm: (Açık ve örtük ileti · TDE2.3 örtük anlamı çözümleme · zor) Yavuz'un önce "İçmem." deyip fincanı kendine çekmesi, ikramı aslında kabul etmek istediğini sezdirir. Gönül onun kahvesini nasıl içtiğini yıllardır bildiğini söylediği için unuttuğu düşünülemez; son repliği gülümsemeden söylemesi de gerginliğin sürdüğünü gösterir.

Cevap: A

ÇÖZÜMLER · 5. TEST

1. Çözüm: (Başlık · TDE2.2 konu ve ana düşünceyi belirleme · kolay) Metinde türkülerin dokuma işinin hızını düzenlediği ve dokumacının türküyü kaç kez söylediğine bakarak işin ilerleyişini hesapladığı anlatılır; bu başlık söz ile emek arasındaki bu ölçü ilişkisini yansıtır. Türkülerin dinlenmek için söylenmediği açıkça belirtildiğinden "dinlenme saatleri" başlığı metinle çelişir.

Cevap: E

2. Çözüm: (Söz sanatının işlevi · TDE2.3 ses ve kelime tekrarlarının etkisini çözümleme · orta) Kaynak kişinin anlattıklarına göre türkü, daire çizerek dönen dövenin başında adımlara uyularak söylenir; durmadan dönen dize ve "hey gelin" nakaratı bu döngüsel işin ritmini sese taşır. Türkü harmanın aşamalarını sıralasa da bir iş öğretme amacı taşımaz; tekrarlar bilgi değil ritim sağlar.

Cevap: C

3. Çözüm: (İki metin · TDE2.2 karşılaştırma · orta) Türküde turnanın her bahar dönmesi, dönemeyen söyleyicinin ayrılık acısını belirginleştirmek için kullanılır; rehber maddesinde ise aynı göç bilgisi kuşu tanıtmak için nesnel biçimde verilir. Türküde Anadolu'dan geçiş yalnızca bir koşul ("geçersen") olarak anıldığından göç yolunun ikisinde de açık bilgi olarak verildiği söylenemez.

Cevap: B

4. Çözüm: (Sözün bağlamdaki anlamı · TDE2.2 bağlamdan anlam çıkarma · kolay) Metinde ezgisiz okunan dizelerin ancak söylendiğinde dinleyene ulaşıp akılda yer ettiği belirtilir; "kanatsız kalmak" bu bağlamda dizelerin asıl etkisinden yoksun kalmasını anlatır. Dizelerin unutulduğu söylenmez, yalnızca ezgisiz kaldıklarında etkisiz kaldıkları vurgulanır.

Cevap: D

5. Çözüm: (Yeni duruma uygulama · TDE2.2 kavramı yeni duruma aktarma · orta) Notta dinleyicinin olağanüstülüğü sorgulamadığı, ama masalın kendi koyduğu kuralı bozmasına itiraz ettiği anlatılır; yalnız şafakta konuşabilen kuşun öğlen konuşmasına karşı çıkan çocuk bu durumu örnekler. Kuşların gerçekte konuşamadığını gerekçe gösteren çocuk ise masalı gerçeğe benzerlikle ölçer; bu, notta reddedilen ölçüttür.

Cevap: A

6. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.4 görsel ile metni birleştirerek değerlendirme · zor) Tabloya göre Derebaşı ve Sazlıca anlatımlarında kıza bir leylek yol gösterir, ama biri eve dönüşle, öteki evlilikle biter. Bölümleri uzatan iki anlatıcının kim olduğu kayda geçirilmediği için bu bilgiye ne metinden ne tablodan ulaşılabilir; en uzun iki anlatımın onlara ait olması bir tahminden öteye geçmez.

Cevap: E

7. Çözüm: (Anlatıcı ve bakış açısı · TDE2.3 anlatıcı ve söyleyiciyi çözümleme · orta) Anlatıcı olayları dışarıdan aktarırken birden "Ben de oradaydım" diyerek kendini olaya katar; yerin yedi kat altından gelen pabucun sandıkta durduğunu söylemesi ve kapanış tekerlemesi bunun bir şaka olduğunu, anlatılanın kurmaca olduğunu sezdirir. Bu tanıklık gerçekliği kanıtlamaya yönelik okunursa masal anlatıcısının oyunlu tavrı gözden kaçırılmış olur.

Cevap: A

ÇÖZÜMLER · 5. TEST

8. Çözüm: (Ölçüte göre değerlendirme · TDE2.4 ölçüte göre değerlendirme · orta) Şiir iki dörtlükten oluşur, bütün dizeler on bir hecelidir, ilk dörtlük "abab" düzenindedir ve ikinci dörtlüğün son dizesi ("aşıyor") ilk dörtlüğün son dizesiyle ("yaşıyor") kafiyelidir. Son dörtlükte ise şairin adı ya da mahlası geçmez; hece sayısını tek tek saymadan ölçü ölçütünü karşılanmamış sanmak en olası hatadır.

Cevap: A

9. Çözüm: (İddia–kanıt · TDE2.4 dijital kaynağın güvenilirliğini sorgulama · zor) Türkünün sözlerinin 1938'de basılmış bir derlemede bulunması, türkünün 1950'lerin sonunda bir düğün gecesinde yakıldığı iddiasıyla çelişir. Videonun çok izlenmesi yalnızca yaygınlığını gösterir, iddiayı ne destekler ne çürütür; sözlerde düğün ve gelin geçmesi ise iddiayla uyumludur, onu zayıflatmaz.

Cevap: B

10. Çözüm: (Taslak düzenleme · TDE2.3 parçalar arası ilişkiyi çözümleme · orta) Taslak kına gecesi türkülerinin ne zaman söylendiğini, taşıdığı duyguları ve dinleyende uyandırdığı etkiyi anlatır; kınanın nasıl elde edildiğini bildiren cümle bu akışın dışında kalır. Bu cümle çıkarılınca "Bu yüzden" diye başlayan son cümle, gelinin ailesine seslendiği türkülere doğrudan bağlanır.

Cevap: D

11. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.2 şair-şiir ilişkisinden çıkarım · zor) Âşığın hem yaylada çobanlık yapmış hem de kırk yıl kömür ocağında çalışmış olması, koşmadaki yayla ve kömür imgelerinin hayatıyla bağlantılı olduğunu gösterir; "yaylanın yeşili kalmış özümde" dizesi de yaylaya ait duygularını ocakta da koruduğunu anlatır. Yaylayageri döndüğüne dair ise hiçbir bilgi yoktur; düşte açan dağ çiçeği bir dönüşü değil özlemi anlatır.

Cevap: E

12. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.3 karşılaştırma (T diyagramı) · zor) Bilgi notuna göre koşmalarda "aaab, cccb" düzenine sıkça rastlanır, "abab" ile başlayanlar da vardır; diyagramdaki "Yalnızca abab, cccb" ifadesi bu yüzden yanlıştır. Diyagramda koşuğun ölçüsü "çoğunlukla 7'li hece" diye verildiği için notta geçen "en çok yedili hece" bilgisiyle örtüşür, düzeltilmesi gerekmez.

Cevap: B

13. Çözüm: (Açık ve örtük ileti · TDE2.2 açık ve örtük iletiyi belirleme · orta) Soğuk çeşme taşı ve bir türlü dolmayan testi gelinin iç sıkıntısını sezdirirken o, annesine "gülüyor" denmesini ister; böylece hüznünü annesinden saklamak istediği anlaşılır. Gülme sözü düz anlamıyla okunursa sevinç sanılabilir, ama dörtlüğün öteki imgeleri bu okumayı desteklemez.

Cevap: C

14. Çözüm: (Yazılış amacı · TDE2.2 yazılış amacını belirleme · orta) E-postada kulübün köydeki yaşlılarla görüşüp masal ve türküleri kaydetmek istediği anlatılır ve muhtardan yer ile görüşme konusunda yardım istenir. Kayıtların köye armağan edileceği yalnızca bir ayrıntıdır; e-postanın neden yazıldığını değil, isteği destekleyen bir sözü bildirir.

Cevap: D

15. Çözüm: (Ana düşünce · TDE2.2 ana düşünceyi belirleme · zor) Yazar, yer adlarının türkülere olaylar yüzünden girdiği açıklamasını eksik bulur ve asıl olarak türkülerin dinleyene hiç görmediği yerleri tanıttığını, bir coğrafyanın belleğini kuşaktan kuşağa taşıdığını vurgular. Olay açıklaması yazarın doğru ama eksik bulduğu bir görüş olduğu için yardımcı düşünce düzeyinde kalır; harita sözü ise mecazdır, gerçek bir yol bulma işlevini anlatmaz.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER · 6. TEST

1. Çözüm: (Hedef okur · TDE2.2 hedef okuru belirleme · kolay) Konuşmacı divan şiirini ağır ve anlaşılmaz bulanlara seslenir, sözlük gerektirmeyen kısa bölümler vaat eder ve yayının günlük işler sırasında dinlenebileceğini söyler; bu da uzman olmayan geniş bir kitleyi hedeflediğini gösterir. Yayın bir kütüphanede hazırlansa da konuşmada kitap ödünç alan okurlara özel bir seslenme yoktur.

Cevap: B

2. Çözüm: (İki metin · TDE2.2 karşılaştırma · orta) İlk şair kafiyenin onu yeni sözcükler aramaya zorladığını, ikinci şair ise gençken söyleyeceğini kafiyeye uydurmak için eğip büktüğünü anlatır; ikisinde de kafiye dizenin kuruluşunu belirleyen bir etkendir. İkinci şair kafiye kendiliğinden gelirse onu bıraktığını söylediğinden, kafiyeyi hiç kullanmadığı sonucu çıkarılamaz.

Cevap: C

3. Çözüm: (Sözün bağlamdaki anlamı · TDE2.3 imgenin anlamını ve işlevini çözümleme · orta) Şiirin sonunda kuyuya eğilenin kendi suretini değil dedesinin sesini duyduğu söylenir; dipte kımıldayan karanlık, kuyunun kuşaklar boyunca sakladığı geçmişi ve anıları simgeler. “Karanlık” sözü düz anlamıyla okunursa aydınlatma eksikliği sanılabilir, ama şiirde ışıkla ilgili bir yakınma yoktur.

Cevap: B

4. Çözüm: (Tür bilgisini uygulama · TDE2.2 tür bilgisini yeni metne uygulama · orta) Bilgi notuna göre matlada iki dize de kafiyelidir; yalnız “bakmaktan” ile “çıkmaktan” sözcükleriyle biten beyitte iki dize birbiriyle uyaklanır. Mahlas içeren beyitler dikkat çekici olsa da notta mahlasın genellikle son beyitte, yani maktada söylendiği belirtilir; üstelik bu beyitlerin dizeleri kendi aralarında kafiyeli değildir.

Cevap: C

5. Çözüm: (Konu · TDE2.2 konuyu belirleme · kolay) Notta bazı divan şiiri dizelerinin şairinden ve beytinden ayrılarak gündelik konuşmada atasözü gibi kullanıldığı anlatılır. Atasözlerine yalnızca bir benzetme olarak değinildiği için atasözlerinin oluşumu metnin konusu değildir.

Cevap: E

6. Çözüm: (Söz sanatının işlevi · TDE2.3 söz sanatının işlevini çözümleme · orta) Beyitte bulutların toplanmasının gerçek nedeni olan yağmur reddedilir ve güneşin sevgilinin yüzünü görüp utanarak saklandığı söylenir; bu hayalî neden sevgilinin güzelliğini abartarak yüceltir. Güneşe insan gibi utanma duygusu verilse de beyitte bir konuşma yoktur, amaç masalsı bir hava değil güzelliği büyütmektir.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER · 6. TEST

7. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.4 metin ile grafiği birleştirerek değerlendirme · zor) Metne göre iletisini açıkça söyleyen şiir "Liman Sabahı"dır; grafikte bu şiirde iletiyi öne çıkaran 30 kişi, "Gece Bahçesi"nde ise 4 kişi vardır ve 30, 4'ün yedi katından fazladır. Cevaplar kişi bazında eşleştirilemediği için bir şiiri beğenmeyenlerin öteki şiire ne dediği bilinemez; beğenen sayısı da "Liman Sabahı"nda 74, "Gece Bahçesi"nde 70 olduğundan bu şiir daha az beğenilmiş değildir.

Cevap: A

8. Çözüm: (Taslak düzenleme · TDE2.3 parçalar arası ilişkiyi çözümleme · orta) Boşluktan önce her beytin kendi içinde tamamlandığı ve beyitlerin farklı konuları işleyebildiği, sonra da gazeli konunun değil ortak sesin birleştirdiği söylenir; beyitlerin yeri değişse bile anlamın korunması bu iki düşünceyi bağlar. Her beytin ayrı ölçüyle yazılması ise son cümledeki "aynı ölçü" bilgisiyle çelişir.

Cevap: E

9. Çözüm: (İddia–kanıt · TDE2.4 iddiayı kanıtla sınama · zor) Uzunluğu ve çalışma süresi eşitlenmiş iki şiirden ölçülü olanın daha iyi hatırlanması, farkı ritme bağlayan iddiayı başka açıklamaları dışarıda bırakarak destekler. Okulda ezberletilip sık okunma ya da şiirin kısalığı ise hatırlanmayı ritimden başka nedenlerle açıklar, bu yüzden iddiayı desteklemek yerine ona rakip bir açıklama sunar.

Cevap: D

10. Çözüm: (Yeni duruma uygulama · TDE2.2 kavramı yeni duruma aktarma · orta) Notta pervanenin, yanacağını göze alarak mumun ışığına yaklaşan ve böylece sevgilisi uğruna yok olmayı kabul eden âşığı temsil ettiği belirtilir; yanacağını bile bile ışığa kanat açan söyleyici bu anlamı taşır. Gece kelebeklerinin lambanın çevresinde dönmesi yalnızca gerçek bir gözlemdir, sembolik bir âşık-sevgili ilişkisi kurmaz.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER · 6. TEST

11. Çözüm: (Yazarın tutumu · TDE2.4 yazarın tutumunu değerlendirme · orta) Yazar, kafiye uğruna anlamdan uzaklaşılan şiirleri eleştirir, ama şairin kulağını övüp ikinci kitabının merakla bekleneceğini söyler; bu, eleştiriyle birlikte güven taşıyan bir tutumdur. Ölçünün kimi şiirlere tempo kazandırdığı da söylendiğinden yazarın ölçüyü tümüyle yanlış bulduğu düşünülemez.

Cevap: A

12. Çözüm: (Ölçüte göre değerlendirme · TDE2.4 estetik değeri gerekçeli değerlendirme · orta) İnce ünlülerin tekrarının şiirin hüzünlü havasını güçlendirdiğini söyleyen cümle hem estetik bir yargı bildirir hem bunu somut bir ses düzenine dayandırır hem de şairin hayatına değinmez. Ölçü ve kafiye düzenini bildiren cümle somuttur, ama şiirin değerine ilişkin bir yargı içermediği için ilk ölçütü karşılamaz.

Cevap: D

13. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.3 neden-sonuç ve koşul-sonuç ilişkilerini çözümleme · zor) Şair, dizedeki denizin durgunluğunu kendi içinin durgunluğuna bağlar ve dalgalı bir deniz yazmasının fırtınalı günlerde de yazabildiğinin işareti olacağını söyler. Gerçek denizin hâlinin şiirlerine yansımadığını, onun çoğu gün dalgalı olduğunu belirttiği için şiirlerini durgun deniz günlerinde yazdığı sonucuna ulaşılamaz.

Cevap: E

14. Çözüm: (Düşünceyi geliştirme yolu · TDE2.3 düşünceyi geliştirme yolunun işlevini çözümleme · zor) Yürüyüşçünün adımlarını yolun durumuna göre açıp kısaltması, yazarın cümle uzunluklarını anlatının gerilimine göre ayarlaması düşüncesini somut ve tanıdık bir benzetmeyle anlaşılır kılar. Metinde can alıcı yerde kısa cümlenin etkisinden söz edilse de uzun cümlelerin de gerekli olduğu belirtildiğinden kısa cümlenin her zaman üstün olduğu savunulmaz.

Cevap: A

15. Çözüm: (Tür bilgisini uygulama · TDE2.4 metni dönem anlayışıyla karşılaştırma · zor) "İnce bir ses" sözünün yinelenmesi ve "s" seslerinin sıklığı dizelerde bir musiki kurar; son dizede kimin ne dediğinin bilinmemesi de şiirin açıklamak yerine sezdirdiğini gösterir. Şiirde kıyı ve yelken imgeleri bulunsa da insanların hayatına dair hiçbir açık ileti yoktur; bu yargı, bilgi notundaki saf şiir anlayışıyla da çelişir.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER · 7. TEST

1. Çözüm: (Başlık · TDE2.2 başlık belirleme · orta) Yazı, rüyada içilen badeyle âşığın sazı ve sözü bir gecede armağan olarak kazanmasını anlatıyor; başlık bu motifi ve onun kazandırdığı ustalığı bir arada vermelidir. Çıraklıktan yalnızca ustalığın böyle kazanılmadığını söylemek için söz edildiğinden usta–çırak ilişkisini öne çıkaran başlık, ayrıntıyı ana konu sanmaktır.

Cevap: A

2. Çözüm: (Söz sanatının işlevi · TDE2.3 söz sanatının işlevi · kolay) Sayfalara konuşma özelliği verilerek kenar notları aracılığıyla kuşaklar boyunca okurlarla kurulan bağ canlı bir görüntüye dönüştürülür. Sözü düz anlamıyla alıp mesnevilerin sesli okunduğunu bildirdiğini düşünmek, mecaz ile gerçeği karıştırmaktır.

Cevap: C

3. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.3 çıkarım (neden-sonuç) · zor) Sarmaşık, kendisini taşıyan gövdeye "kuru bir odun" diyerek desteğini küçümser; sonda da devrilmeyen çalıyı fark etmesi, alçakta kalanın sağlamlığını görmeye başladığını sezdirir. Çamın devrilmesinin nedeni ise fırtına ve çürümüş kökleridir; sarmaşığın ağırlığından hiç söz edilmediği için ilk yargı neden–sonuç ilişkisini metinde olmayan bir nedene bağlar.

Cevap: D

4. Çözüm: (Tür bilgisini uygulama · TDE2.2 sınıflandırma · orta) Nota göre yapma destanı belirleyen, tarihte bilinen bir olayı belli bir şairin kendi kaleminden yazmasıdır; kale savunmasını kendi kurguladığı bölümlerle şiirleştiren şair bu tanıma uyar. Derleyicinin ya da çevirmenin metni yazıya geçirmesi eseri tek kişiye ait kılmaz; anlatının söyleyeni yine bilinmediği için bunlar doğal destan örneğidir.

Cevap: C

5. Çözüm: (İki metin · TDE2.3 karşılaştırma · zor) İki metinde de "kırk gün kırk gece" kalıbı geçer; ama yalnız birinci metinde gökten inen turna ırmağın yolunu göstererek olağanüstü bir güç olarak olaya karışır. Topluluğun geleceğini belirleyen olaylar ikinci metinde değil birincisindedir; Aybars boyu için, Cevher ise kendi gönlü için harekete geçer, bu yüzden metinlerin ilişkisini ters kuran seçenekler yanlıştır.

Cevap: A

6. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.2 görsel–metin ilişkisi · orta) Rapor, ortalama en az dinleyici toplayan türün akşamlarının azaltılacağını söylüyor; grafikte en düşük ortalama 35 kişiyle masal akşamlarına ait olduğundan azaltılacak olanlar masal akşamlarıdır. En çok soru fabl akşamlarında sorulmuştur, ama en kalabalık ortalama 72 kişiyle halk hikâyesine aittir; metindeki ilgiyi kalabalıkla karıştıran okur yanılır.

Cevap: B

7. Çözüm: (Ölçüte göre değerlendirme · TDE2.4 ölçüte göre değerlendirme · orta) "Yola–sola" uyağıyla kendi içinde uyaklı olan, Ferruh'un yük bağlamasını anlatan ve öğüt içermeyen beyit üç ölçütü birlikte karşılar. Lale ile nergisi anlatan beyit uyaklıdır ve öğüt vermez, ancak anlattığı şey bir kişinin eylemi olmadığından ölçütlerden birini karşılamaz.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER · 7. TEST

8. Çözüm: (Düşünceyi geliştirme yolu · TDE2.3 düşünceyi geliştirme yolları · orta) Konuşmada eski derlemelerle bugünkü fabl yazarlarının öğüdü yerleştirme biçimi karşılaştırılmış, görüş bir araştırmacının sözü aktarılarak desteklenmiştir. Fablın ya da öğüdün ne olduğu tanımlanmadığından tanımlamaya başvurulduğu söylenemez; öğüdün nerede durduğunu anlatmak bir tanım değildir.

Cevap: C

9. Çözüm: (Yeni duruma uygulama · TDE2.4 kavramı yeni duruma uygulama · zor) Lale, sınav olduğu kendisine söylenmeden önemsiz görünen bir durumla karşılaşır; sonradan jürinin bu anı izlediği, yani durumun sıradan olmadığı ortaya çıkar. Tolga da yardım eder ama karşılaştığı kişinin ya da durumun sıradan olmadığı hiç anlaşılmaz; Oğuz ile Yiğit'in sınavları ise önceden bildirildiği için motifin can alıcı koşulunu taşımaz.

Cevap: D

10. Çözüm: (Taslak düzenleme · TDE2.3 parçalar arası ilişki · orta) Paragraf Kelile ve Dimne'nin kökenini, çevirilerle yayılışını, amacını ve Türk edebiyatındaki çevirilerini anlatırken bir cümle bu kitaptan ayrılıp fabl türünün ders kitaplarındaki yerine geçer. Hükümdara ders veren hikâyeleri anlatan cümle ise kitabın amacını bildirdiği için paragrafın konusuna bağlıdır.

Cevap: D

11. Çözüm: (Anlatıcı ve bakış açısı · TDE2.3 anlatıcı ve bakış açısı · orta) Anlatıcı kahramanın atıdır; olayların içindedir ama oğlanın ne düşündüğünü bilemediğini söyler, titreyen elden ve gevşeyen dizginden yorum çıkarır. Sondaki "belki de o, beni durdurmak istemişti" sözü destanı söyleyenlerin yorumunu doğrulamaz, tersine ona kuşku düşürür.

Cevap: B

12. Çözüm: (Yazarın tutumu · TDE2.4 değerlendirme (yazarın tutumu) · zor) Eleştirmen yapımcıların niyetinden kuşku duymadığını söyler; ama korkunun ve yenilginin çıkarılmasıyla kişilerin bugünün çizgi film kahramanlarına dönüştüğünü, yani destanın özünü yitirdiğini düşünür. Son cümlede dizinin izlenmesine karşı çıkmadığı görüldüğünden onun diziyi bütünüyle reddettiğini söylemek aşırı bir yorumdur.

Cevap: E

13. Çözüm: (İddia–kanıt · TDE2.4 iddia–kanıt ilişkisi · zor) Görüş, fablın etkisinin hayvanın okurun kültüründeki yerine bağlı olduğunu söyler; aynı fablın baykuşa farklı anlam yükleyen okurlarca ters anlaşılması bu bağı doğrudan gösterir. Kahraman hayvanların gündelik hayatta sık görülmesi ön bilgiyle ilgili gibi görünse de fablın etkisinin kültüre göre değiştiğini kanıtlamaz.

Cevap: B

14. Çözüm: (Hedef okur · TDE2.2 hedef okur · kolay) Kart okuruna "sen" diye seslenir, korkularını kapıda bırakmasını, düğmelere basmasını ve kendi kahramanını boyayla çizmesini ister; bu oyunlu dil küçük yaştaki ziyaretçilere göredir. Rehberler odada bulunsa da kartın verdiği görevler onların değil gezen çocukların yapacağı işlerdir.

Cevap: A

15. Çözüm: (Ana düşünce · TDE2.2 ana düşünce · orta) Anlatıcı, olayları ilerleten düzyazı sesiyle duygunun yoğunlaştığı anlarda başvurduğu şiiri ayırır ve hikâyenin yüreğinin şiirde attığını söyler. Genç anlatıcıların şiirleri atlaması bu düşünceyi desteklemek için verilen bir örnektir; onu ana düşünce saymak yardımcı düşünceyi öne çıkarmaktır.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER · 8. TEST

1. Çözüm: (Açık ve örtük ileti · TDE2.2 örtük ileti · orta) Öğretmen kararı açıkça eleştirmez; ama Bora'nın ilk kemanını atmadığını, dolabın en önüne koyduğunu söyleyip onu evine çağırarak müziğe dönüş kapısının açık durduğunu sezdirir. Mühendisliği bırakmasını istediğine dair bir söz yoktur; tersine "Doğru bir karar vermişsindir" der, bu yüzden o yorum metni aşar.

Cevap: B

2. Çözüm: (Sözün bağlamdaki anlamı · TDE2.3 sözün bağlamdaki işlevi · orta) "Hatırı kırık" sözü gönlü kırgın anlamında kullanılmışken Karagöz onu kırılmış bir eşya gibi düşünüp tutkal almaya koşar; güldürü bu yanlış anlamadan doğar. Sahnede bir komşuluk değeri sezdirilse de altı çizili söz öğüt vermez, Karagöz'ün sözü düz anlamıyla almasını gösterir.

Cevap: A

3. Çözüm: (İki metin · TDE2.3 karşılaştırma (mektup–e-posta) · zor) Necdet bir sonraki mektubun iki ay gecikebileceğini söyleyip "kötüye yorma" der; Zeynep de ancak on günde bir yazabileceğini bildirip merak edilmemesini ister, yani ikisi de aksamayı önceden haber verir. Teknik kesinti yalnız e-postada, kâğıdın bitmesi ise yalnız mektupta geçtiğinden bu ayrıntıları ters metne bağlayan seçenekler yanlıştır.

Cevap: C

4. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.2 görsel–metin ilişkisi · orta) Tabloda kutuyla gelen önerilerin ortalama yanıt süresi e-postayla aynıdır ve toplantıdan kısadır; 19 adsız önerinin 17'si de kutudan gelmiştir. En geç yanıtlanan öneriler toplantıda dile getirilenlerdir ve bunların hiçbiri adsız değildir; kutunun adsız önerileri öne çıkarması, onların geç yanıtlandığı anlamına gelmez.

Cevap: D

5. Çözüm: (Ölçüte göre değerlendirme · TDE2.4 ölçüte göre değerlendirme · orta) Kalem kutusunu anlatan giriş gelecekteki kendisine seslenir, masadaki kırık kutu gibi somut bir ayrıntı verir, soru sorar ve öğüt içermez. Resim hayalini soran giriş de kendisine seslenip soru sorar, ama yazıldığı günden somut bir ayrıntı taşımadığı için koşullardan birini karşılamaz.

Cevap: B

6. Çözüm: (Yazılış amacı · TDE2.2 yazılış amacı · kolay) Bartu provanın yalnızca yerinin değiştiğini bildirir ve perdeyi taşımak için iki gönüllü ister. Salonun boyanması yer değişikliğinin gerekçesi olarak geçen bir ayrıntıdır; e-postanın amacı bunu açıklamak değildir.

Cevap: C

7. Çözüm: (Tür bilgisini uygulama · TDE2.2 tür bilgisini uygulama · zor) Derelerin betonla örtülmesi toplumu ilgilendiren bir sorundur; yazı valiye seslense de gazetede yayımlandığı için asıl okuru kamuoyudur. Velinin mektubu toplumsal bir sorunu işler ama yalnız müdüre gönderildiği için kamuoyuna ulaşmaz; şairin mektubu ise yayımlansa da özel bir ilişkiyi dile getirir.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER · 8. TEST

8. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.3 çıkarım · zor) Karagöz'ün ilk dilekçesi gerekçesiz ve kabadır, ikincisi ise istek görünmeyecek kadar uzundur; "Arz ederim" sözlerinin çukura düşmesi de kalıpların bir eşya gibi düşünülmesinden doğan bir şakadır. Hacivat dilekçede edep yanında kısalık, dert ve istek de aradığından ona göre değerin yalnız kalıp sözlerde olduğu söylenemez.

Cevap: D

9. Çözüm: (Yeni duruma uygulama · TDE2.4 kavramı yeni duruma uygulama · zor) Doğru ileti, bölümün gönderilmemesini suçlamadan anlatır, bunun konuşanı gece yarısına dek yalnız çalıştırdığını belirtir ve kırgınlığını söyler; üç parça da vardır. Kırgınlığı söyleyen öbür iletide davranış ile duygu bulunur ama davranışın konuşan üzerindeki somut etkisi yoktur; slaytları tek başına bitirmeyi anlatan iletide ise duygu eksiktir.

Cevap: B

10. Çözüm: (Taslak düzenleme · TDE2.3 söz varlığının duruma uygunluğu · orta) Resmî bir kuruma yazılan e-postada "bayıldık", "en havalı" gibi gündelik konuşma diline ait sözler ve kişisel övgü üsluba uymaz. Kulübün kaç kişiden oluştuğunu bildiren cümle ise ziyaret planlaması için gerekli bir bilgi verdiğinden metinde kalmalıdır.

Cevap: D

11. Çözüm: (Söz sanatının işlevi · TDE2.3 söz sanatının işlevi · orta) Kitap, alıcısına ulaşamamış bir zarfa benzetilerek asıl yerinin kütüphane olduğu ve yıllardır teslim edilmeyi beklediği vurgulanır; yazarın sözünü ettiği borç duygusu da bununla güçlenir. Benzetmeyi düz anlamıyla alıp kitabın postayla gönderilmeye çalışıldığını düşünmek mecazı gerçek sanmaktır.

Cevap: E

12. Çözüm: (Ana düşünce · TDE2.2 ana düşünce · zor) Yazar,söylenmesi zor olan asıl sözün imzadan sonra düşülen notta yer aldığını ve bunun unutkanlıktan değil cesaretten kaynaklandığını anlatır. Bugünkü iletilere ilişkin son cümleler bu düşünceden çıkarılan bir yan yorumdur; iletilerin daha az içten olduğu yargısı ise yalnız bir cümleye dayanıp onu aşırı genellemektir.

Cevap: A

13. Çözüm: (İddia–kanıt · TDE2.4 iddia–kanıt ilişkisi · zor) E-postaların çoğunun hitapla açılıp kapanış sözüyle bitmesi ve yazanların kısa iletilerde bile selamlamayla başlayıp adını en sona yazması, insanların mektubun düzenini yeni araçta gerçekten sürdürdüğünü gösterir. Kullanıcıların alıştıkça hitap ve kapanışı bırakması ise düzenin korunmadığını gösterdiği için görüşü zayıflatır.

Cevap: C

14. Çözüm: (Başlık · TDE2.2 başlık belirleme · kolay) Yazı, kandilin titrek ışığının figürlere canlılık verdiğini, ampulün sabit ışığında bu canlılığın azaldığını anlatır. Kandil ile elektrikten söz edilse de yazı genel bir aydınlatma tarihi anlatmadığı için o başlık konuyu aşırı genişletir.

Cevap: A

15. Çözüm: (Konu · TDE2.2 konu · orta) Metnin her bölümü, sözcük sayısına göre alınan ücretin hitapları ve dilekleri sildirerek telgraf dilini kısa, buyruğa benzer bir biçime soktuğunu anlatır. Telgrafın hızından söz edilse de bu yalnızca girişte geçer ve ücretin bedeline bağlanır; onu konu saymak tek bir cümleye dayanmaktır.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER · 9. TEST

1. Çözüm: (Ölçüte göre değerlendirme · TDE2.4 değerlendirme · zor) Kart sağdan sola yazmayı, sözcükler arasında iki noktayı ve harflerin her sözcüğün kendi ünlülerine göre seçilmesini ister; "Bozkır" kalın, "Yeli" ince ünlülü olduğundan bu çalışma üç kurala da uyar. "Altın Dağ" çalışması yön ve ayırma işaretinde doğrudur, ancak kalın ünlülü "Dağ" için ince harfler seçildiğinden son kurala aykırıdır.

Cevap: C

2. Çözüm: (Anlatım tekniği · TDE2.3 çözümleme (parçalar arası ilişki) · zor) Geçmişteki sahnede dede, kopuzu vermeden önce torununa doğayı dinletir; bugünkü sahnede Sardana da çocuğa önce rüzgârı dinletir, böylece davranışının kaynağı söylenmeden sezdirilir. Geriye dönüş çocuğun değil Sardana'nın geçmişini anlattığından çocuğun özensiz çalışını onun geçmişiyle açıklayan seçenek yanlıştır.

Cevap: B

3. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.2 çıkarım · orta) Parça, elimizdeki nüshanın eserin yazılışından yaklaşık iki yüz yıl sonra bir kâtip tarafından çoğaltıldığını söylediğinden bu nüshanın yazarın kendi kalemiyle yazıldığı sonucuna varılamaz. Nüshanın bulunmasında Ali Emîrî Efendi'nin adı açıkça geçtiğinden bir kitap meraklısının payına ilişkin yargıya ulaşılabilir.

Cevap: B

4. Çözüm: (Sözün bağlamdaki anlamı · TDE2.2 anlam oluşturma (bağlamda anlam) · kolay) Sözcüklerin avuçta tartılan sikkelere benzetilmesi, kadının her sözcüğü değerli bir şey gibi özenle ve tek tek söylediğini anlatır; ardından gelen "her birini anlayıp anlamadığımı yüzümden okuyor" cümlesi de bunu destekler. Sikke sözcüğünden yola çıkıp para karşılığı yardım anlamı çıkarmak benzetmeyi düz anlamıyla okumaktır.

Cevap: A

5. Çözüm: (İddia–kanıt · TDE2.4 değerlendirme (gerekçe) · orta) Deniz'in görüşü, fıkranın özü korunurken yer, hayvan ve kişi gibi ayrıntıların yöreye göre değiştiğidir; aynı fıkranın aynı sonla ama farklı hayvan ve mekânla anlatılması bunu doğrudan kanıtlar. Fıkraların birçok dile çevrilmesi yalnızca yaygınlığını gösterir, yerel ayrıntılarla yeniden biçimlendiğini göstermez.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER · 9. TEST

6. Çözüm: (İki metin · TDE2.2 karşılaştırma · zor) Metin I'de üçüncü kişi anlatıcı, kurmaca bir kişi olan Dilnoza'nın gecesini anlatır; Metin II ise "ilk baharımda", "not etmeye çalıştım" gibi ifadelerle yazarın kendi yaşadığını aktaran bir anıdır. Not defteri Metin II'ye, kurmaca kişi Metin I'e ait olduğundan bu ilişkiyi ters kuran seçenek yanlıştır.

Cevap: E

7. Çözüm: (Yazarın tutumu · TDE2.4 değerlendirme (tutum) · orta) Melis, çevirinin okumayı kolaylaştıracağını "doğru" diyerek kabul eder, ama öykünün yerel havasını korumak için sözcüklerin dipnotla bırakılmasını savunur. Arkadaşlarının gerekçesini önemsiz saymadığı, aksine haklı bir yanını kabul ettiği için önerilerini tümüyle yersiz bulduğunu söyleyen seçenek yanlıştır.

Cevap: E

8. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.2 çıkarım (çok modlu metin) · zor) Elif'in notu, her yeni motifin kadına onu öğreten kişiyi hatırlattığını ve anlatının o zaman geçmişe gittiğini söyler; bu yüzden ikinci yargıya ulaşılır. Grafikte geçmişe ayrılan sayfalar 2, 5, 4, 1 biçiminde ilerlediğinden birinci yargı, bugüne ayrılan sayfalar son bölümde 5 olup ilk bölümdeki 6'dan az olduğundan üçüncü yargı doğru değildir.

Cevap: B

9. Çözüm: (Başlık · TDE2.2 anlam oluşturma (konu, başlık) · kolay) Parçanın bütününde ozanların dizelerini önceden hazırlamadan, karşılıklı ve anında söylediği aytış geleneği anlatılır; bu başlık hem geleneği hem de doğaçlama özelliğini kapsar. Dombıra ve komuz yalnızca ozanların elindeki çalgılar olarak anılan bir ayrıntı olduğundan çalgıları öne çıkaran başlık parçanın tümünü karşılamaz.

Cevap: D

10. Çözüm: (Taslak düzenleme · TDE2.3 çözümleme (parçalar arası ilişki) · orta) Taslağın bütünü, keçe çadırın tepesindeki halkanın kuşaktan kuşağa geçen bir simge oluşunu anlatır; göçen ailelerin sürülerini yanlarında götürmesinden söz eden cümle bu halkayla ilgili değildir. Son cümle ise eski halkanın yeni evde kullanılmasını anlatarak simge oluşunu desteklediği için konunun dışına çıkmaz.

Cevap: A

ÇÖZÜMLER · 9. TEST

11. Çözüm: (Yeni duruma uygulama · TDE2.2 sınıflandırma / aktarım · orta) Notta anlatılan kalıpta aynı sınav üç kez yinelenir, ilk ikisi başarısız olur ve üçüncüde sonuç değişir; iki ağabeyin aynı soruda yenilip küçük kardeşin başarması bu düzene tam uyar. Kuyu başında üç gece bekleyen kızın öyküsünde olay üç kez yinelense de üçüncü gece sonuç değişmediği için kalıbın asıl özelliği eksiktir.

Cevap: A

12. Çözüm: (Açık ve örtük ileti · TDE2.2 çıkarım (örtük ileti) · orta) Alsu, babasının yalnız izleyen konuğa "yarım misafir" dediğini anımsatıp Batuhan'a bir çuval ayırdığını söyleyerek onun yarışlara katılmasını istediğini dolaylı yoldan anlatır. Bilet ve istasyonla ilgili istek ise e-postada açıkça söylenmiştir; üstelik bileti Alsu'nun alacağı da belirtilmediğinden bu seçenek örtük iletiyi vermez.

Cevap: E

13. Çözüm: (Ana düşünce · TDE2.2 anlam oluşturma (ana düşünce) · zor) Ceren, "y-j" ve "ş-s" denkliklerini fark ettikten sonra sözcükleri ezberlemeyi bırakıp bu eşleşmelerden yararlandığını ve lehçeler arasındaki uzaklığın bu yüzden küçüldüğünü anlatır. Ezberin en kısa yol olduğunu söyleyen seçenek, yazarın tam da bıraktığını söylediği yöntemi öne sürdüğü için yanlıştır.

Cevap: D

14. Çözüm: (Düşünceyi geliştirme yolu · TDE2.3 çözümleme (düşünceyi geliştirme yolunun işlevi) · orta) Metnin son cümlesi, geleneğin, yazının yaygın olmadığı toplumlarda belleğin bir kütüphane gibi iş gördüğünü göstermek için örnek olarak anlatıldığını açıkça ortaya koyar. Evlilik kuralı yalnızca bu bilginin neden önemli olduğunu açıklayan bir ayrıntıdır; metin evlilik törenlerinin aşamalarını anlatmaz.

Cevap: D

15. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.2 çıkarım · zor) Gizem, dedenin söylediği "yahşı" sözcüğünü babaannesinden duyduğu için tanır ve düdüğü her çaldığında iki kişinin aynı sözcükte buluştuğu anı hatırladığını söyler; bu yüzden ilk iki yargıya ulaşılır. Annesi kuyruktayken dedeye takıldığı anlatılsa da annesinin yanından düdük almak amacıyla ayrıldığı belirtilmediğinden üçüncü yargı metne dayanmaz.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER · 10. TEST

1. Çözüm: (Anlatım tekniği · TDE2.3 çözümleme (diyaloğun işlevi) · zor) Selami duygularını hiç adlandırmaz; defteri hemen vermemesi, kısa ve kesin cevapları, "Ben durmadım." sözü ve giderken bile ölçümü hatırlatması işine bağlılığını ve ayrılığın zorluğunu sezdirir. Tiyatroda olaylar anlatıcı olmadan kişilerin konuşma ve davranışlarıyla verildiğinden, geçmişin bir anlatıcı ağzından özetlendiğini söyleyen seçenek yanlıştır.

Cevap: C

2. Çözüm: (Tür bilgisini uygulama · TDE2.2 sınıflandırma (tür bilgisi) · zor) Notta anlatılan anlayışta oyuncu rolünden çıkıp seyirciye seslenerek onun olaya kapılmasını engeller; oyuncunun salona dönüp seyirciye soru sorması bunun tam örneğidir. Odada kendi kendine konuşan genç adam rolünden çıkmaz ve seyirciye seslenmez; bu bir monologdur ve seyircinin oyuna kendini kaptırmasını engellemez.

Cevap: E

3. Çözüm: (Anlatıcı ve bakış açısı · TDE2.3 çözümleme (anlatıcı) · orta) Anlatıcı, olayın dışında kalarak kızın ve babasının yalnızca görülebilen davranışlarını ve konuşmalarını aktarır; babanın kızı çoktan bıraktığını ve bu anın ne anlama geldiğini çıkarmak okura kalır. Kızın gülmesi, babanın soluk soluğa duruşu gibi davranışlar verilse de kimsenin ne hissettiği açıklanmadığından anlatıcının iç dünyayı yorumladığını söyleyen seçenek yanlıştır.

Cevap: B

4. Çözüm: (Çıkarım · TDE2.4 değerlendirme (bilginin güvenilirliği) · zor) Belgeselde köylülerin söylediği iki bin yaş ile uzmanların "en az birkaç yüz yaş" tahmini birlikte verilmiş, belgeselin adının köylülerin söylediği yaşla konduğu da açıkça belirtilmiştir. Uzmanlar kesin bir yaş veremediklerini söylediğinden köylülerin yanıldığını kanıtladıkları sonucuna ulaşılamaz.

Cevap: C

5. Çözüm: (Görsel okuma · TDE2.2 çıkarım (tablo ve metin) · orta) Dükkân yalnız ikinci perdede yer aldığından tezgâh perde arasında getirilir ve perde boyunca yerinde kalır; bu, ağır parçaların yalnız perde arasında taşınması kuralına uyar. Seyircinin önünde yalnız istasyondan eve geçişte bir değişim yapılır, çünkü evdeki iki sahne arasında dekora dokunulmaz ve perde arasındaki değişim seyirci dışarıdayken olur; ikinci perdenin sahneleri 8. ve 30. günlerde geçtiğinden üçüncü yargı da yanlıştır.

Cevap: B

6. Çözüm: (İki metin · TDE2.2 karşılaştırma · zor) Hikâyede anlatıcının söylediği şoförün fark edişi ve fabrikaya bakış, oyunda fabrika düdüğü, şoförün aynaya bakışı ve adamın "Otuz yıl bu kapıdan girdim." repliğiyle gösterilmiştir. Adamın geçmişi hikâyede açıkça anlatılmaz, oyunda ise replikle daha belirgin hâle gelir; bu yüzden geçmişin oyunda gizlendiğini söyleyen seçenek ilişkiyi tersine çevirir.

Cevap: A

ÇÖZÜMLER · 10. TEST

7. Çözüm: (Yeni duruma uygulama · TDE2.2 aktarım (yeni durum) · orta) İlkeye göre öne çıkarılan nesne ilerleyen sahnelerde bir işe yaramalıdır; ilk sahnede herkesin dikkatini çeken kutunun son sahnede açılması bu sözü yerine getirir. Arda'nın taslağında pencere ışıkla değil replikle öne çıkarılmıştır, ama ilke replikle vurgulanan nesneleri de kapsadığından pencerenin unutulması ilkeye aykırıdır.

Cevap: A

8. Çözüm: (Ölçüte göre değerlendirme · TDE2.4 değerlendirme (ölçüt) · zor) Ceketin iki elle yavaşça açılıp omuzlarının düzeltilmesi görülebilen bir davranıştır, şimdiki zamanla yazılmıştır ve eylemin nasıl yapıldığını gösterir; dört ölçütü de karşılar. Aynı davranışı anlatan geçmiş zamanlı öneri ise şimdiki zaman ölçütünü karşılamadığı için uygun değildir.

Cevap: B

9. Çözüm: (Sözün bağlamdaki anlamı · TDE2.2 anlam oluşturma (bağlamda anlam) · orta) Uzun süredir tutulan bir soluğun bırakılması, bekleyişin sona ermesiyle gelen rahatlamayı anlatır; on iki yıllık suskunluktan sonra gelen bu tepki ağabeyin de aramayı beklediğini sezdirir. Sözü derin bir nefes alma diye düz anlamıyla okuyan seçenek, soluğun alınmasını değil bırakılmasını anlatan ifadeyi gözden kaçırır.

Cevap: D

10. Çözüm: (İddia–kanıt · TDE2.4 değerlendirme (kanıt) · zor) Yiğit'in iddiası, sahnenin tek bir anda değil farklı zamanlarda çekilen görüntülerin birleştirilmesiyle oluşturulduğudur; birkaç saniye süren bir sıçrayışta gölgelerin yön değiştirmesi, çekimlerin günün farklı saatlerinde yapıldığını gösterir. Ekibin bölgede üç ay kalması böyle bir birleştirmeye fırsat verdiğini düşündürse de sahnenin gerçekten birleştirildiğini kanıtlamaz.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER · 10. TEST

11. Çözüm: (Söz sanatının işlevi · TDE2.3 çözümleme (söz sanatının işlevi) · orta) Kayaların iyi akşamlar demesi, dalgaların nöbet arkadaşı gibi anılması ve gecenin bekçinin elini tanımayacağının söylenmesi, kırk yıllık çevresini canlı varlıklar gibi sevdiğini ve onları yitirmenin yalnızlığını hissettirir. Dalgalar "nöbet arkadaşı" diye anılsa da gerçek arkadaşlarla yaşanan bir tartışma anlatılmadığından bu seçenek kişileştirmeyi düz anlamıyla okur.

Cevap: D

12. Çözüm: (Açık ve örtük ileti · TDE2.2 çıkarım (örtük ileti) · kolay) Necmi, "Sessizlik Sokağı" önerisini övüyor gibi görünse de muhtarın oğlunun davul kursu açtığını hatırlatarak sokaktaki gürültünün muhtarın kendi evinden geldiğini iğneleyici biçimde söyler. "Ona da bir haber verelim" sözü gerçek bir danışma isteği değil, alaycı bir hatırlatmadır.

Cevap: A

13. Çözüm: (Taslak düzenleme · TDE2.3 çözümleme (bağdaşıklık, tutarlılık) · orta) Paragraf, az sayıda oyuncunun basit eşyalarla birçok kişiyi canlandırabildiğini ve seyircinin bunu kısa sürede benimsediğini anlatır; bu söz, paragrafı bu düşünceyle toparlar. Bütçe ya da oyuncu yorgunluğu paragrafta hiç ele alınmadığından, bunlardan söz eden seçenekler sona yeni bir konu ekler.

Cevap: D

14. Çözüm: (Ana düşünce · TDE2.2 anlam oluşturma (ana düşünce) · zor) Metin, güldürü oyuncusunun bir sonraki repliği kahkahanın inişe geçtiği anda söylemesi gerektiğini ve bu anın her gece seyirciye göre değiştiğini anlatarak başarının salonu okuyan zamanlamaya bağlı olduğunu vurgular. Salı ve cumartesi kahkahalarının farklı olduğu söylenir, ama hangi akşam daha kolay gülündüğü belirtilmediği için cumartesi seyircisiyle ilgili seçenek metinde olmayan bir genellemedir.

Cevap: E

15. Çözüm: (Hedef okur · TDE2.2 çıkarım (hedef okur) · orta) Duyuru, ışığın tam kararmayacağını, ses çıkarmanın ve dolaşmanın serbest olduğunu, oyunun önceden tanınabileceğini bildirerek alışılmış salon kurallarıyla oyunu izlemekte zorlanan seyircilere seslenir. Sahne ve kostüm fotoğraflarının anılması teknik ekibe değil, neyle karşılaşacağını önceden bilmek isteyen seyirciye yöneliktir.

Cevap: C